

***Istraživanje mikroplastike u tlu i monitoring distribucije gujavica
(Oligochaeta: Crassiclitellata) s posebnim osvrtom na endemsku vrstu Octodrilus istrianus
na području značajnog krajobraza Donji Kamenjak***

Istraživanje na području Donjeg Kamenjaka imalo je za cilj proučiti bioraznolikost gujavica, posebice endemsku vrstu *Octodrilus istrianus*, te procijeniti prisutnost mikroplastike u tlu. Donji Kamenjak je jedinstveno područje s bogatom florom i faunom te kombinacijom različitih staništa, uključujući suhe travnjake, šikare i makiju, zbog čega je posebno važno za očuvanje faune gujavica. Provedeno je prikupljanje uzoraka tla i gujavica na 50 lokaliteta, s posebnim naglaskom na utvrđivanje prijetnji ovim organizmima.

Pronađeno je ukupno pet vrsta gujavica, pri čemu je *O. istrianus* zabilježen na devet lokaliteta, s najvećom brojnošću u području Uvale Polje. Rezultati istraživanja pokazali su da je ova vrsta prisutna u specifičnim staništima s dubljim tлом, što ukazuje na njenu osjetljivost na promjene okoliša i ljudske aktivnosti. Najveća prijetnja gujavicama je gubitak staništa, intenzivna poljoprivreda, povećana populacija divljih svinja te pojačana turistička aktivnost koja narušava staništa i mikroekosustave.

Analiza mikroplastike otkrila je da je prosječna koncentracija 2 460 čestica po kilogramu suhog tla, s najvećom koncentracijom zabilježenom na travnjacima raščice. Unatoč velikoj varijabilnosti u broju čestica i razine onečišćivanja u okvirima očekivanih razina na ovakvim područjima, mikroplastika predstavlja potencijalnu prijetnju ovom ekosustavu, posebice na lokalitetima s povećanom ljudskom aktivnosti.

Rezultati su pokazali kako je mjerenje i praćenje količine mikroplastike primjenjiva metoda zonacije antropogenog pritiska na području Donjeg Kamenjaka.

Preporučene mjere uključuju uvođenje niskointenzivne ispaše stoke kako bi se spriječila sukcesija staništa, kontrolu populacije divljih svinja, upravljanje turističkim aktivnostima te podizanje svijesti javnosti kroz edukativne materijale i programe. Ove aktivnosti doprinijet će dugoročnom očuvanju gujavica, tla i cjelokupne bioraznolikosti Donjeg Kamenjaka, ističući važnost ove lokacije kao ključnog područja za proučavanje i očuvanje endemskih vrsta i ekosustava.

Hackenberger Kutuzović D. i sur.

Odjel za biologiju sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku, rujan 2024.